СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 241. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 20-го листопаду 1942. No. 241. Jersey City, N. J., Friday, November 20, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

РЕЄСТРАЦІЯ 18-ЛІТНИХ ХЛОПЦІВ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт зарядив з днем 11 грудня ц. р. реєстрацію всіх 18-літних хлопців, котрі з першим липня ц. р. покінчили 18 рік життя. Таких хлопців нараховують поверх 600,000. Щомісяця в Америці осягають 100,000 хлопців 18 рік життя. Але з того віку вже багато добровільно зголосилось до війська. Водночас йде підготовка, щоб втягати до армії всіх від 18 року до 20. Як заповідають військові власти для нових новобранців не буде тягнення льотерії, а призначення кожний дістане відповідно до свойого дня уродження. Деякі фармерські робітники будуть на певний час звільнені від військової служби. Також будуть звільнювані ті, що в міжчасі перейшли 45 рік життя.

КОНҐРЕС ВІДМОВЛЯЄ ПРЕЗИДЕНТОВИ ПЕВНИХ ПРАВ.

ВАШИНГТОН. — Конґресовий комітет засобів відмовив президентови на час війни прав, котрі реґулювалиб транспортацію певних речей, осіб, а також ширення певних інформацій. Конґресовий комітет станув на становищі, що президент вже має подостатком скупчених прав, тому не треба давати нових. Зате конґресовий комітет згодився взяти під увагу такі права для президента, котрі точно означувалиб якусь одну, чи більше ділянок відносно транспортації продуктів, осіб і новин, себто такі права, котрі не охоплюють загальниково всего, але точно опреділяють право та обовязки виконної сили.

МОЛОЧНІ ПРОДУКТИ БУДУТЬ ПАЙКОВАНІ.

ВАШИНГТОН. — Секретар хліборобства Клод Викард заявив, що харчевий департамент ради военної продукції в скорому часі зачне пайкувати молочні вироби, а саме: масло, молоко, сир. Бо внаслідок военних замовлень американські фармері не можуть тих продуктів випродукувати в належній скількости. Справу загострює ще й те, що фармери відчувають чимраз більший брак робучих рук і машин. Також війна обтяжила транспортацію фармерських продуктів. Значного обмеження зазнають також цукрові вироби, котрі уживають молочних продуктів, зокрема виріб мороженого. Знавці кажуть, що споживання молочних продуктів готово бути обмежене на 12½%.

ҐАЗЕТИ — ПРОДАВЦІ БОНДІВ.

ВАШИНГТОН. — Секретар фінансів Морґентав заявив, що на його заклик відгукнулося біля 600 ґазет з ріжних сторін Злучених Держав Америки і вони згодились продавати военні бонди. Продаж бондів для ґазет тим лекша, що вони мають в своїх руках сильний середник пропаґанди, та можуть безпосередно звертатись до великого числа людей.

ЗАСУДЖЕНО ЗА ПІДДЕРЖКУ САБОТАЖНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Лава присяглих признала винуватим 42-літнього Антона Крамера, натуралізованого громадянина німецького походження, за те, що він свідомо помагав Вернерови Тілеви, німецькому саботажникови, котрий приїхав до Америки в ціли нищення американських фабрик, мостів і т. п. Тіля разом з його товаришами зловлено і покарано смертю. Крамерови також грозить кара смерти.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ПРО ХОРОБРІСТЬ БРИТІЙЦІВ.

ВАШИНГТОН. — Пані Рузвелт повернула вже з Анґлії до дому і на своїй першій пресовій конференції заявила, що подивляє хоробрість британського цілого народу в цій війні. Всі люди з великим спокоєм і відвагою видержують удари війни. Всі вони напружено працюють і не нарікають. Анґлія зазнала чимало суспільних змін, говорила пані Рузвелт. Багато з тих змін залишиться раз на все. Прохарчування анґлійців, говорила вона, в нинішні часи може менше вибаґливе, як було за мирних часів, але воно здоровіше і більш зрівноважене й через те нині анґлійці менше хворіють, як колись.

АРҐЕНТИНА ОБМЕЖУЄ ДІЯЛЬНІСТЬ ТОТАЛІТАРИЗМІВ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Арґентинський міністер внутрішних справ видав ще один розпорядок до всіх провінцій, в котрім приказує місцевим провінційним властям різко обмежити діяльність всіх підривних тоталітарних струй. В цім новім розпорядку говориться, що під підривними струями не треба уважати лише комуністів, але також орґанізації, котрі працюють на користь Держав Осі.

„ЧИСТКА" НА БАВЕРІ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські власти вже від кількох днів переводять „чистку" на відомій нюйорській вулиці Бавері, на котру злазяться з усіх кутів Америки бродяги, звані „бомами". Поліція першого дня арештувала всіх „бомів", серед котрих було багато запитих до нестями. Молодших власти віддадуть на якусь працю. Інших зашлють до якихось закладів. Серед арештованих „бомів" знайдено чимало таких, що колись в житті виконували високо фахові роботи.

Ґратуляційна Телеґрама Адміралам

ВАШИНГТОН. — Секретар фльоти Френк Накс вислав до адміралів Нимица та Ґолсія ґратуляційні телеграми, за їх блискучу перемогу над японською фльотою. Та перемога, говорив Накс, належить до найбільших в історії американської фльоти. Вона збагатить геройську традицію американських збройних сил, зокрема фльоти.

АДМІРАЛ ГОЛСІ ОБОРОНЯЄ РОЛЮ ПАНЦИРНИКІВ

ҐВАДАЛКАНАЛ. — Адмірал Голсі, котрий командував американськими кораблями в їх недавній битві з японськими кораблями біля Ґвадалканалу, заявив, що роля панцирників далі є першорядною. Без них не може обійтися ніяка фльота. Він теж підкресляв ролю літаконосців й говорив, що вони найкращі при атаці. Свої слова Голсі говорив ще перед битвою, що закінчилася такою блискучою перемогою для американців. Він оглядав позиції американців на Ґвадалканалі, був в перших фронтових лініях і висказувався найкраще про американських вояків. Він висловлював бажання, щоб ціла американська нація як не тепер, то колись, довідалась про те велике геройство, з яким бореться на фронті кожний американський вояк.

ОФЕНЗИВА В НОВІЙ ҐВІНЕЇ

АМЕРИКАНСЬКА КВАТИРА В АВСТРАЛІЇ. — Союзні війська під проводом ґенерала МекАртура зробили новий поступ вперед на північнім побережжі східньої частини острова Нова Ґвінея. Вони притиснули японців в їх базі Буні і загрожують здобуттям Буни. Японці, щоб помогти своїм сухопутним військам, післали туди своїх вісім боєвих кораблів.

БОМБАРДУВАННЯ ІТАЛІЇ

ВАШИНГТОН. — В Вашинґтоні відбулась чергова конференція ради Тихого океану, в котру входять представники кількох держав. По нарадах представник Австралії, Неш, заявив, що так виглядає, що по захопленні цілої північної Африки союзні збройні сили зачнуть на масову скалю бомбардувати Італію ак, як тепер бомбардують Німеччину. Він теж говорив, що положення на Тихім океані виглядає дуже добре.

АРМІЯ ЗАКУПОВУЄ ВЕЛИКІ ОБШАРИ

ВАШИНГТОН. — Американська армія потребує великих обшарів для ріжних летунських майданів, вправ, маґазинів, касарень і т. п. Від вибуху війни армія закупила тих обшарів стільки, що вони рівнаються площі пятьох стейтів: Масачусетс, Конетикат, Ровд Айленд, Делавер, Дистрикт Колюмбії і чотирьох пятих Ню Джерзі.

Еспанія Боїться Наїзду Держав Осі

БЕРН. — Еспанія довершує поспішно заряджено частинної мобілізації своєї армії. Хоча назовні край спокійний, унутрі панує сильне напруження супроти дражливих чуток, що мовляв німці почали збирати великі маси военного матеріялу в тій частині Франції, що припирає до еспанської границі, та що Гітлер наміряє захопити Балеарські острови. Ґенерал Франко щоправда опирався німецьким домаганням здати Німеччині еспанські повітряні й морські бази, але, знаючи, що він завдячує свою владу фашистівській допомозі, він ледво чи схоче це все робити, навіть хоча населення є рішучо за мир і невтральність.

ЗАПОВІДАЮТЬ НОВИЙ ТЕРОР У ФРАНЦІЇ

ЛОНДОН. — Різні обсерватори замітних подій у Франції заповідають, що з хвилею, як Ляваль обійме владу як фашистівський диктатор Франції й наслідник влади маршала Петена, в Франції почнеться панування терору.

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБОВИКИ БЮТЬ ДАЛІ ПО НАЦІСТИЧНИХ БАЗАХ

ЛОНДОН. — Американські літаючі фортеци бомбардували в середу бази німецьких підводних човнів у Льоріенті й Ля Паліс.

Аліянтські літаки збомбардували теж італійське місто Турін, що має важні фабрики амуніції.

НОВІ НАЦІСТИЧНІ ЕКЗЕКУЦІЇ В ЧЕХІЇ

ЛОНДОН. — Чеський уряд на вигнанні подає вістку, що за пять останніх днів німці розстріляли знову 40 чехів. За звідомленнями з Праги, нова повінь екзикуцій має на цілі здушити серед чехів прояви радости зприводу аліянтських успіхів у Африці. В одному дні виконано кару смерти проти 14 чехів, засуджених за шпіонажу й комунізм.

Чеські круги подають теж до відома вісти, що в різних місцевостях Німеччини виконується тепер досить часто присуди смерти проти німців, засуджених за зраду та за „звичайні злочини", як крадіж і влом.

НАДІЙШЛИ ЕНКИ!—Бачимо перед собою усміхнені й врадовані обличчя тубильчого населення в Альжирі (Північна Африка), як вимахуючи прапорцями витають прибувших американських вояків. Деякі показують їм знак „V", висказуючи тим надію на скору перемогу Аліянтів. Американці відразу дали населенню пізнати, що вони прийшли як приятелі й визвольники.

ВСТУПНІ СУТИЧКИ В ТУНІСІ

ЛОНДОН. — Між передними відділами армій Обєднаних Держав і Держав Осі приходить до щораз частіших і довших боїв на рівнинах і в горах Тунісу. Є це вступні бої перед великою битвою, що там певно незадовго розіграваєтся за посідання Бізерта, найголовнішої морської бази в північній Африці, та за контролю над Середземним морем.

Останні звідомлення подавали, що британські й американські війська находяться 70 миль від Бізерта. Американські літаючі фортеці проявляють живу активність. У напрямі до Бізерта поспішає зо заходу перша британська армія, зо сходу восьма британська армія, що розбила в Єгипті армію маршала Ромеля.

ВОЮЮЧІ ФРАНЦУЗИ ТЕЖ ПОСПІШАЮТЬ ДО ПІВНІЧНОЇ АФРИКИ.

ЛОНДОН.— Відділи змеханізованих військ Воюючих Французів у силі принаймні 10,000 люда, узброєних і виряджених аліянтами, вийшли з околиці озера Чад, що лежить глибоко в пустині Сагарі, і поспішають на північ, аби вдарити на війська держав Осі в західній Лібії.

Озеро Чад лежить майже 1,500 миль від побережа Середземного моря, одначе, французькі війська виїхали звідти вже кілька днів тому. Ці війська мають легкі повзи, які одинокі надаються для подорожі по пісках пустині.

ПЕТЕН ВІДДАЄ КЕРМУ ФРАНЦІЇ ЛЯВАЛЕВІ.

БЕРН (Швайцарія). — Маршал Петен, начальник французької держави, просто зрікся в середу своєї влади, коли він підписав декрет, на основі котрого на будуче Пієр Ляваль, як „начальник уряду" має підписувати й проголошувати закони й декрети французької держави. До того декрету Петен додав ще комплімент для Ляваля, що мовляв Петен в кожнім положенні був встані оцінити патріотизм і обачність Ляваля. Цим актом наступником Петена став на місце Дарляна Ляваль, котрий за свій характер звісний загально як Чорний Петро.

Вчинок старого маршала не викликав тут великого здивовання; пригадують собі всі, як Петен в першу світову війну хотів здатися німцям під Верденом, але не міг цього зробити через спротив Фоша, та як він підчас мира став членом фашистівської орґанізації „Огнений Хрест".

Рівночасно з авансом Ляваля уступили з уряду в Віші віцеадмірал Офан, що був у ньому секретарем фльоти, та Жібра, що був секретарем комунікацій. Вони зрезиґнували видно для протесту проти нової влади Ляваля. Їх місце заняли прихильники націзму.

ЩЕ ОДИН ҐЕНЕРАЛ ПРИСТУПАЄ ДО ВОЮЮЧИХ ФРАНЦУЗІВ.

ЛОНДОН. — До Анґлії прибув з Франції для приступлення до Воюючих Французів ґенерал Д'Астіє де ля Віжері, що на початку цеї війни командував французькими повітряними силами в Північній Африці, а пізніше служив якийсь час у Мароку.

З ним утік до Анґлії Леон Мордан, визначний французький робітничий провідник та керівник підземного руху, що ставив опір німецькій окупаційній владі.

АРЕШТИ ПРИХИЛЬНИКІВ ДЕРЖАВ ОСІ.

ЛОНДОН.—Американські військові власти в Північній Африці арештують й осаджують у концентраційних таборах прихильників співпраці Франції з Німеччиною та всіх, що агітували за те, аби Франція й її кольонії држалися осторонь війни. Арештів доконано на приказ ґенерала Кларка, що комендує французьким Альжіром. Між арештованими є визначні альжірці.

З концентраційних таборів у Джелфі в Північній Африці звільнено 900 бувших членів Інтернаціональної Бриґади, що воювала колись в еспанській громадянській війні проти ґенерала Франка. Вони дісталися були до Франції, звідки їх переслано до Африки. Урядники Союзу Інтернаціональної Бриґади кажуть, що звільнені з таборів будуть старатися приступити до війська Обєднаних Держав.

ЯК ҐЕНЕРАЛ ЕЙЗЕНГОВЕР ЗАКРИВАВ СВОЇ ПЛЯНИ ПЕРЕД ВОРОГАМИ.

ЛОНДОН. — На кілька тижнів перед північноафриканською кампанією ґенерал Двайт Ейзенговер, командант аліянтських військ у Північній Африці, поробив заходи, аби закрити перед своїми й чужими ціль наближаючоїся кампанії. Він вислав по Лондоні офіцирів за закупном теплого одіння для підбігунових країв і приказав видати одному американському відділові зимові приладдя. Відразу пішли чутки, що американська виправа піде на Норвеґію. Незадовго потім німці почали фортифікувати побережа Норвеґії. Замісць до Норвеґії, американці поплили до Північної Африки.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Як Розуміти Атлянтійський Чартер?

Коли іде про американські урядові кола, чи про американські передові уми, то вони розуміють Атлянтійський Чартер, що мав би стати основою нового ладу в світі, дуже широко й глибоко. Сам президент Рузвелт підкреслив, що цей Чартер відноситься до цілого світа, до всіх країв і до всіх народів. З цього виходилоб, що в американському розумінню усім тим краям і народам, що досі терпіли під ріжними окупаціями і падали жертвою ріжних імперіялізмів, усміхнеться вкінці сонце волі й державної незалежности, якщо тільки Обєднані Держави переможуть ворогів. А що те останнє певно станеться, то й Атлянтійський Чартер, як і те, що про нього пишуть чи говорять, набирає великого значіння.

Ось тому важне теж і те, що сказано тепер з нагоди семиліття зобовязання Злучених Держав признати Филипинам повну незалежність. А головно тому, що президент Рузвелт заявив, що те, що зістало сформуловане в Атлянтійськім Чартері, було вже Америкою передше застосоване практично у відношенню до Филипин, що то згодом станнуть у ряді світових демократій як рівний з рівним. . . Те саме потвердив Мануель- Квезон, президент Филипин, коли заявив, що він добре розуміє духа Атлянтійського Чартеру, бо цей дух відбивається і здійснюється у відношенню Злучених Держав до Филипин.

Чи, наприклад, таксамо Анґлія розуміє своє відношення до Індії як Злучені Держави до Филипин — не знаємо. Але ледви, чи, кінець кінців, буде велика ріжниця між відношенням Анґлії до Індії ніж між відношенням Злучених Держав до Филипин. Так нам здається, хоч справа з Індією може тривати довше, але кінцевий вислід цього процесу буде таки тим, до чого змагає Атлянтійський Чартер — в розумінню американськім. А хто вважає таке за ілюзію і практично нездійсниме, то тому филипинський президент Квезон відповідає: Погляньте на Филипини, а зрозумієте, що Атлянтійський Чартер не є ні ілюзоричним, ні непрактичним, а є дороговказом для всієї людскости. Значить і для Індії й т. д.

Ось ті глибокі й важні слова, що відносяться для всієї людскости, не можуть не відноситись теж і до поневоленого українського народу. Коли Злучені Держави не думають про ніякий імперіялізм і ось так благородно й з власної волі, розвязують свої відносини до Филипин, хоч Филипини завдячують їм стільки добра, то чомуж Україна малаб знову падати жертвою чиїхсь імперіялізмів, від яких натерпілась стільки лиха?

Америка не тільки проголошує високі клічі, але їх, як бачимо, рівночасно здійснює. Та чому не можна заставити й інших таке саме виконувати? Чому вже раз не дати свободу всім краям і народам! Не треба лякатись, що буде забагато „незалежних" країв, бо як тільки люди стануть справді вільними, то цілком певно ввійдуть добровільно в спілки з іншими, але з такими, з якими їм краще й лекше жити. Таке буде і з українським народом, якщо він стане вільним. А він ним стане, якщо Атлянтійський Чартер буде в практиці застосований і до нього, як це повинно статись.

ЖИТТЯ АМЕРИКАНЦІВ ПРИ ЦИВІЛЬНІЙ МОБІЛІЗАЦІЇ

У своїй статті про потребу цивільної мобілізації в „Амекен Маґазин", Гарі Гопкинс, „права рука президента Рузвелта", описує теж, як повинно би виглядати життя американського населення по переведенні цивільної мобілізації.

На рівень цього життя найбільший вплив будуть мати розпорядки про „першенства" („прайоритіс") та пайкування, а за ними недостача робочих рук і сирівців. Коли воєнна цивільна мобілізація буде переведена, каже Гопкинс, то рівень життя не повинен бути нижчий від того, на якому він находився в час депресії в 1932 році. Одначе цей рівень буде низький не тому, що в нас не буде гроша на закупно товарів, а тому, що товарів буде менше. Через те й не буде таких терпінь, які люди зазнали вчас депресії: заможні люди будуть жити гірше, ніж вони жили в 1932 році, а незаможні будуть жити краще, бо край буде мати для всіх досить поживи й одіння. Назагал, ніхто не буде жити в перепиху, і ніхто не буде жити в нужді.

Ми будемо примушені обходитися без усего, за виїмком річей, конечно потрібних до життя. Діти будуть мати подостатком їди, але більшість дозрілих людей не буде могти відживлятися так добре, як вояки в збройних силах краю, як це зрештою й повинно бути. Адже ніяка родина не повинна бунтуватися проти пайкування мяса, коли вона знає, що мясо, котрого вони не дістають, дістають їх сини й брати в армії.

За кілька місяців в Злучених Державах повстане така ситуація: зпричини браку цини не буде поживних консервних пушок. Більшість консервованої поживи піде для збройних сил Злучених Держав і їх аліянтів. Деяких консерв зовсім не буде: наприклад, омаст для закусок, консервованих курей, грибів, макаронів. Помідоровий або ананасовий сок можна буде дістати лише в фляшках. Так само овочі й ярину, яку нині можна дістати в консервах.

Сушених овочів, какао й чоколяди буде мало. Консервовану лососину будуть відай продавати лише в місцевостях, положених далеко від соленої води, в котрих можна дістати свіжу рибу; зрештою й цеї буде обмаль. Чай і каву будеться пайкувати, можливо й молочні продукти.

Кораблі, що возять амуніцію до Австралії, привозять звідти вовну, тому вовни буде більше, ніж можна було сподіватися. Тепер маємо подостатком рейону, але не на панчохи й нові килими. Чоловіча й жіноча обува й одіння будуть стандаризовані й пайковані ще до кінця 1943 року. За якийсь час стане обмаль полотна. Не будуть теж виробляти ювилерських прикрас.

Не буде теж можна дістати ніяких нових машин і буде можна дістати тільки деякі частини машинерії на направу старих, а несущних машин, таких як машини по сальонах краси. Одначе все ще буде подостатком основних косметиків, як: мастила до уст, пудру, ружу, крему. Буде все досить мила. Не буде теж бракувати основних ліків, за виїмком хініни. Одначе багато фабрикантів патентованих ліків не буде могти дістати складників, потрібних для виробу тих ліків. Не буде бракувати ґуми до жвачки. Ані жіночих капелюхів, котрі все можна буде зробити з чогонебудь.

Зпричини транспорту в деяких околицях буде обмаль вугля та олію до топлива. Вживання електрики цивільними людьми буде обмежене, де цеї сили треба для воєнної продукції. Минулого літа було досить дощів для виробу водної сили, потрібної для електрики, але якби літо 1943. року було сухе, то могло би прийти до пайкування електричної сили в промислових околицях.

З часом буде щораз менше городового наряддя, пломберських причандалів, кухонного начиння і нікльованого срібла. Зчасом декотрих з них може зовсім не стати. Як вичерпаються теперішні припаси, то не буде вироблятися нових електричних „товстерів", „векюм клінерс", перколяторів, металевої хатної обстанови, „зиперів", електричних вітряків, електричних машин до шиття й тим подібних. Звичайні ледівні стануть рідкістю.

Різні підприємства, як театри, департаментові крамниці, будуть мусіти закинути свої машини до холодження повітря, бо та машинерія буде потрібна для виробу синтетичної ґуми.

До кінця 1944. року принаймні 1,600,000 нових телефонових абонентів не зможе дістати телефонів. Крамниці будуть вимагати, аби покупці носили свої пакунки, хіба, що зможуть злучитися з іншими для воження закупів. Доручування почти прийдеться обмежити до одного разу навіть у міських околицях. Не буде ставати пральняної машинерії й робітників і багато пралень вийде з бизнесу, а прання буде відбуватися по домах.

Ґазети будуть менші, бо не буде досить товарових возів для воження паперу. Вас може заставлять продати непотрібні річи, як опони до автів, всяке залізся.

По містах, що виросли коло воєнних фабрик, не буде досить мешкань, і люди, що їх мають більше, може будуть заставлені їх винаймати. Буде обмаль засобів транспорту, шкіл, шпиталів, лікарів і норсок. Міста, що мають забагато робітників, що навіть терплять на безробіття, будуть примушені відпустити таких робітників околицям, де відчувається недостача робітників. Багато людей з Ню Йорку, Атлянти, Нешвила переїде до Дакоти, Небраски, Айови, Мінесоти, Монтани й Вайомингу, до таких міст, як: Дітройт, Портленд (Ореґон), Портленд (Мейн), Сіетел, Гартфорд, Сан Франсіско, Філядельфія, Оґден, Акрон, Бриджпорт, Бофало, Чарлстон (Савт Каролайна), Вичита (Канзас), Норфовк, Форт Ворт і Далас.

За обчисленням уряду можна буде заставити до праці 6,600,000 осіб, що тепер не працюють: пів пята міліона жінок, 900,000 старших людей, 1,200,000 хлопців і дівчат.

У торговлі зменшиться число робітників на половину. Буде теж менше хатної обслуги. Коло 7 міліонів робітників і робітниць, занятих у промислах для виробу поживи, одіння, хатної обстанови, буде мусіти змінити заняття. Також коло 550,000 робітників, занятих про виробі електричної машинерії, буде мусіти перейти до воєнного виробу, лишаючи для цивільної праці лише 42,000 осіб. Подібні пересунення робітників наступить майже по всіх ділянках. Асекураційний бизнес, наприклад, буде заставлений звільнити 300,000 робітників для воєнного діла. Банковий буде мусіти зробити те саме. Всі вони перейдуть на різні воєнні роботи.

Першим кроком у напрямі до тотальної війни буде асентерунок хлопців 18 і 19-літніх. Другим реєстрація всіх жінок. Нині ще ніхто не знає, як буде пореводитися реєстрація робітників, але правдоподібно всі здібні до праці люди дістануть право вибору праці, до якої вони надаються. Як вони не зроблять цього добровільно, їх заставить до якоїсь праці відповідна влада.

Такі річи буде уряд просто примушений робити, бо „це є війна, в котрій ми всі мусимо воювати, цивільні й військові, чоловіки й жінки, росіяни, бриґійці, китайці. Обєднане зусилля піднесе нас духово. Ми станемо непереможним народом", — закінчує свою статтю Гарі Гопкинс.

Пощо Крутити?

Усі, що живемо в тій країні, а є з українського роду, стараємося з доброї волі й щирого серця і без ніякого лукавства вірно тій країні служити і робити з нашого боку все можливе, щоб вона у тій війні перемогла. І інакше не може бути. Не можемо поступати інакше навіть уже тому, бо інакше допомагалиб тим, що вбивають наших найдорожчих; синів, що тут родились, виросли і виховались, чи приятелів і знакомих, що вже пішли до американської армії, або ще підуть. І не можемо відмовляти державі своєї праці чи своїх ощадностей хочби тому, що тим ратуємо себе самих, свою хату, свій джаб, свою асекурацію, свої ощадности. А якщо маємо теплі почування до старого краю і до поневолених тамже українських людей, то кому нам вірити, що їм поможе: тим, що граблять Україну, чи думають грабити, чи нашій країні, що не думає не тільки від нікого ніщо брати, але дає з себе все на те тільки, щоб в світі грабіж припинити, щоб допомогти усім людям і усім країнам лекше й свобідніше жити? Щож це означає? Та тільки те, що якщо Америка ось тим поневоленим і гнобленим не поможе, то нема другого, від кого український нарід може надіятись якоїсь помочі, якоїсь оборони, коли схоче зажити вільнішим життям.

Ось так сьогодня думають українські люди в Америці. Так вони відчувають. І того надіються. І тому вірно служать Америці. І то служать з ріжних причин — від цілком природних почавши, а скінчивши на дуже складних, як от таких, як допомога визволенню українського народу.

Очевидно, що коли говоримо про ось ті справи, то маємо на думці „наших" людей, себто усіх тих, що не є комуністами, що не є задурені большевицьким блахманом як під американським оглядом, так і українським. Маємо отже на думці наші т. зв. „народні" орґанізації й ґазети, наші громади і парохії, ось тих наших людей, що складали весь час свої жертви на ріжні цілі, що справляли ріжні народні свята і т. п., а тепер виставляють великі пропамятні таблиці з зірками, що означають їх синів, чи їх самих, що є в рядах армії Дядька Сема і готові віддати за нього своє життя, або вже і віддали. Це є ті, що хоч не мають маєтків, бо це головно робучі люди, а вже зложили великі суми на воєнні бонди і далі їх складають: чесно й з вірою у свій край і його слушність.

Ось так є з нами усіма. Себто з тими, що не є большевиками. А большевики інші люди. Вони інакше від нас думають, в що інше вірять. Це вони наших людей від Америки відвертали і дораджували їм куди інде заглядати і там добачувати властиве добро.

Большевики, як знаємо, довгими роками пробували розбивати українські народні орґанізації в Америці, а церкву і віру висмівати. Дещо їм з цього вдалось. Дещо вони розбили, а подекуди позалізали, як не явно, то закрито. Кінець кінців станули на тому, що далі було їм уже нікуди, хоч натискали. Та зайшла несподівано велика зміна, що заставила їх знову поновити свої давні змагання, щоб розбити український народній табор в Америці й оплюгавити передові народні орґанізації й передову народню пресу, а з тим і тих людей, що вдержались у нашому громадянстві на таких становищах, звідки можуть сяк так протиділати большевицькій бакханалії. А полекшало большевикам тому, що так склались воєнні обставини, що Гітлер розвязав свою спілку з Сталіном і пішов проти нього війною. Ось таким способом Сталін опинився в одному ряді з тими державами і народами, що розпочали війну на життя і смерть з нацизмом. Таким чином Совєти стали воєнним союзником і Америки. А що в Совєтах живуть люди такі як і всюди, а тому і дорожать своєю рідною землею як й інші народи, то цілком зрозуміло, що виявили геройську поставу супроти націстівського наїзду, переконавшись, що Гітлер несе їхнім землям неволю, бажаючи створити з них якусь африканську кольонію. Це добачив віразу в першу чергу український нарід і цілком зрозуміло не йшов і не іде з Гітлером, а є проти нього. Прості й ясні це справи. Але не для американських комуністів. Вони хочуть ось ті природні й зрозумілі речі використовувати для чогось іншого: для затягнення усього американсько - українського громадянина в большевицькі ряди. Мовляв, глядіть, у тих рядах є весь український нарід, з якого ви вийшли! Мовляв, як ви не з нами, то ви з Гітлером, то ви проти Америки!

Ось така підступна робота не іде большевикам легко, хоч мають до помочі совєтську пропаґанду, зібрані совєтськими аґентами „матеріяли" і „документи" та ріжні вигоди „приятелів" з журналістичного чи письменничого світа і т. п. Але проте з усіми тими помічниками большевикам лекше ширити пострах серед наших людей, що от серед нас на провідних місцях є „націсти" чи „фашисти", за якими „слідять урядові чинники", проти яких пишуть ґазети, чи говорять на радіо дуже „впливові" промовці. „Українські Щоденні Вісти" поміщують раз-у-раз ось такі речі, передруковуючи сотні разів старі брехні, підмащуючи їх тепер лойом, щоб задуха лекше й скорше розносилась. Тому в них раз „арештовані", другим разом „будуть арештовані". Раз „стануть перед судом", другим разом будуть „інтерновані". Очевидно, це все раз сказане виразно, а раз трохи обережніше, але так, щоб усі знали, до кого з українських провідних людей це відноситься. У тому самому часі ось ті „У. Щ. Вісти" називають навіть „зрадниками" тих, кому американський уряд дає признання, як от ґен. Мігайловичови. А від нас вимагають, щоб ми повторяли те, що подає комуністична пропаґанда. Інакше ми „націсти", вороги „союзника Америки". Те, що подають, наприклад, комунікати югославського уряду в Лондоні, що є союзником Америки, та що є правдою для американського уряду, є у них „брехнею". Але те, що вийде, наприклад, з Куйбишева, це вже святість. Це вже мусить бути визнане за правду усіми американськими українцями, а як хто збуває дещо з комуністичної пропаґанди (не воєнної!) мовчанкою, то це вже — „закритий націст", це вже сторонник Гітлера.

І на віщо здалось ось те крутійство? Ніхто з американських українців не скривав і не скриває свого відношення до комунізму. Ніхто з них не забув і не забуває того, що витерпіла Україна ще перед націстівською неволею і грабіжжю. Все те є нами отверто й чесно сказане й задокументоване. І від цього ніхто не відступає і не уступить, хочби як хто відгрожувався. Саме на тому полягає і наша велика віра в Америку, що ми тут не потребуємо кривити душею, а можемо стояти при тому, що відповідає нашим переконанням. І тому ми казали і кажемо: Треба знищити націзм і фашизм, треба знищити Гітлера і його сателітів, і то так, щоб найменшого сліду по них не стало, але теж не можемо по знищенню їх потурати ще іншим грабежам і диктаторам, що захочуть далі дусити український нарід. Ось те відноситься теж і до Росії, якщо вона не захоче погодитись з тим, що українському народови, якщо він захоче, прислугує право жити своїм ладом, по людськи, по демократичному, без чрезвичайки, без Соловків і т. п. Очевидно, що якщо український нарід захоче комунізму, то ми йому звідси розказувати не будемо. Якщо український нарід захоче, щоб Сталіна висланник сидів у Києві чи Харкові, то очевидно, що це буде його діло. Для нас тільки важне, щоби була дана воля українському народови висказати своє справжнє бажання в такий спосіб, щоб при такім виявi волі не було ніяких комісарів і жандармів, що потім будуть за те людей карати, а щоби були, наприклад, американські урядовці й американські орґани охорони, що запевнювалиб людям свободу вислову їхньої думки.

Для комуністів усюди в світі є все в непорядку, а тільки в одних Совєтах є порядок і справедливість. А ми в це не віримо, бо вірити не можемо. Міліони українських людей, що згинули з голоду через політичну пімсту комуністичної **централі**, не можуть дозволити ніякій людині з людською совістю і гідністю, якщо вона про це знає, таке обстоювати. Зокрема тим, що походять з українського роду.

Американські большевики добре знають, про що нам іде. Але з правдою вони боротись не можуть. Тому крутять. Тому тих, що ось такі речі не забувають, таврують „націстами", приклонника Гітлера, ворогами Америки і т. п., хоч таке наше становище не має нічого спільного з Гітлером, бо він мусить бути знищений і певно зникне, що заповідають уже пророчисто ось ті американські перемоги, про які тепер раз-у-раз читаємо. Зате для нас важне теж і те, що буде з іншими насильствами. Знову большевики не люблять, щоб такі справи зачіпати. А ми тої думки: як можна цього не торкатись тим, хто думає чесно й розумно про світове замирення, хто хоче усунути з усіх сторін насильство, грубу силу і диктатури і допомогти людям всюди жити свобідніше.

Карло Чапек.

Украдене Вбивство

(2)

Нас наче холодною водою облив, коли ніодна газета не принесла про цю пригоду ні словечка. Ріжні такі афери й що прокляту політику мають там, нарікали ми, навіть це, що якийсь там трамвай зударився з ручним візком, а про таке вбивство там не згадують. Взагалі ці газети! Таж це звичайна корупція! Та потім той філятеліст впав на думку, що певно поліція зажадала від часописів, щоби задля добра слідство не згадували про цілу пригоду. Так то нас успокоїло, одначе ще більше напружувало. Ми були горді, що живемо при такій важній вулиці, та що певно нас покличуть як свідків у такій загадочній справі. Одначе на другий день не було в газетах знову нічого й ніхто з поліції не приходив вести слідство. А що нас найбільше дивувало, ніхто не був навіть у тієї пані Янської, щоби переглянути або бодай опечатати кімнату вбитого. Це вже нас трохи почало дивувати. Той цитрист сказав, що треба повідомити про все поліцію, бо хто знає, про що тут ішло. Колиж і третього дня не було про це наше вбивство навіть згадки, стала наша вулиця обурюватися, що того так не лишить, що той вбитий був один споміж нас і що ми вже подбаємо, щоби справа вийшла на денне світло. Що наша вулиця й так упосліджена, що маємо поганий хідник і погане освітлення та що воно булоб інакше, колиб тут жив якийсь посол або хтось від газет. Сусіди звернулися до мене, щоби я, як старший та незалежний, пішов до поліційного комісаріяту та звернув увагу на цю непристойність із убивством.

І я пішов до комісаря Бартошека. Я його трохи знаю. То такий понурий чоловік; може це з якогось нещасливого кохання, а може лише тому, що пішов служити в поліції. — Пане комісаре, кажу йому — я приходжу лише спитатися вас, що є з тим убивством на Круцембурській вулиці. Воно вже нам тому виглядає підозріло, що так держать це під покришкою.

— Яке вбивство? — сказав комісар. — Ми не знаємо про ніяке вбивство. Таж це наш район.

— Таж якосьтут застрілили на вулиці того росіянина Копитенка чи Коваленка, — пояснюю йому. Тамжеж були два полісмени, один собі нас записав як свідків а другий відвіз того вбитого до рятункової стації.

— То неможливе, — сказав комісар — нам тут нічого не зголошували. Тут мусить бути якась помилка.

— Алеж пане комісаре, — кажу я — таж це бачило може з пятьдесять людей і ми всі посвідчимо це! Пане, ми порядні люди. Колиб ви нам сказали, щоби ми мовчали про це вбивство, то будемо мовчати, навіть колиб не знали чому.

— Чекайте, — сказав п. Бартошек і при цьому так споважнів, що я аж злякався. — Прошу вас, пане, розповіджте мені гарно по-порядку, як то було.

І я йому по-порядку розповів, а він вам зараз аж посинів, так у ньому стало варитися. Та як я дійшов до місця, як той перший полісмен сказав до того другого: „Пане товаришу, ви з ним їдьте, а я собі спишу свідків" — коли я це оповів, то п. Бартошек голосно відітхнув і скрикнув: „Слава Богу, то це не були наші люди! Ісусе Христе, пане, чому ви на тих полісменів не прикликали полісменів? Таж ви повинні були здогадатися, що уніформовані полісмени ніколи не кажуть один другому „пане товаришу"! То може собі кажуть тайні аґенти в цивілю, одначе уніформовані ніколи в світі! Ви прокляті цивілісти, ви один пане товаришу, ви повинні були сказати арештувати тих людей!

— Чому, прошу? — спитав я здивовано.

— Тому, що вони того чоловіка застрілили; — скрикнув на мене комісар. — Або бодай при цьому помагали! Пане, як довго живете при Круцембурській вулиці?

— Девять літ, — сказав я.

— То ви могли би знати, пане, що чверть на дванацяту найближча поліційна стежа є аж на Торговиці, друга на розі Шлеської та Перунової вулиці, третя йде службовим кроком попри конскрипційне число 1388 і так далі. Пане, за тим вуглом, відкіля той ваш полісмен вибіг, може вибігти наш полісмен або в годині 10-тій 48 хвилин або потім аж в 12 годині 23 хвилин, а в іншу пору ні, бо в іншу пору там його нема! Боже, таж це знає кожен злодій, а ці місцеві горожани того не знають! Ви гадаєте, що ми маємо полісмена за кожним вуглом, що? Пане, колиб у цю хвилину, як кажете, вибіг зза того вашого проклятого рога наш уніформований полісмен, то це було би страшне, передусім тому, що в таку пору має згідно з приказом переходити Торговицею, а по-друге тому, що він би нас не повідомив би

(Докінчення на сторінці 3-тій)

Не Можуть Ніяк Використовувати України

ОНА подає в дальших статтях про Україну під націстівською окупацією, одержаних з СССР, з Куйбишева, між іншим таке:

Було так, що як тільки німецька армія здобула в Україні якебудь місто, то берлінська радіовисильня зараз подрібно вичислювала всі багатства, які попали в руки німецького уряду. Полтавський район, говорив бесідник, зможе прогодувати цілу Рурщину. В промислових заводах Харкова можна буде продукувати все — від бритов до тяжких тенків. Дніпропетровськ достачує електричну силу найдешевше на світі. Там є залізна руда, магнезій, жовтий вуголь і широкі лани пшениці.

В Німеччині вже навіть були зорганізовані корпораційні спілки для використовування природніх багатств в Україні. За німецькою армією посунули в Україну баварські мельники, третьорядні інжиніри і дрібні торговці, які мали надію там збагатити. Але як дісталися на захоплені німцями українські землі, то переконалися, що їх кольонізаційні пляни в життя перевести не вдасться. Дирекція копалень і металюрґічних заводів обявила в Берліні, що відреставрування тяжкої індустрії в Україні легко не піде. Великі фабрики не можна буде пустити в рух скорше як в 1943 році.

„Донецькі Новини" принесли статтю п. з. „Відновлення фабрик", в якій пишеться, що „Ужовський (давніше Сталінський) металюрґічний завод в донбаськім районі представляє собою жахливий вид. Там камінь на камені не остався. Як кинете оком довкола себе, то аж мороз по тілі йде. Цілий завод — одна велика руїна.

Якщо німці переконалися, що їх пляни використовування українського промислу пішли в дубину, то вони рішили дорешти нищити українське господарство. Бо факт є фактом, що дотепер німці зломаного цента не вклали, щоби піднести український промисл.

Навпаки, те що їх армія може використати на місці, вони беруть для неї, а чого ні, те німці перевозять додому. На українських землях остались тільки невеличкі фабрики споживчих артикулів, молочарні, млини тощо. Очевидно, що все те є в німецьких руках і як, наприклад, український селянин приде до млина змолоти муки, то сорок відсотків мусить лишати німецькому власникови млина. Це є грабунок на чистій дорозі...

У відбудові промислу німці вже досягнули того, що в Славянську пустили в рух бровар, в Сталіні відкрили фабрику ванжок і рукавиць, а в Рикові, на протязі кількох місяців виробили пятьдесять кавалків мила. Тільки в Краматорську є більший завод, в якім виробляють залізні печі. В макіївськім районі німці вже відреставрували кілька копалень вугля, але вся продукція йде до Німеччини. Існують ще такі заводи, в яких німці направляють воєнну зброю, але вони не все в русі, бо на них або партизани нападають або совєтська повітряна фльота. Такі напади бували в Миколаєві і в Кривім Розі.

Як панує спокій, то в тих фабриках німці приневолюють робітників працювати по 14 або 15 годин денно. Кепське відживлювання і тяжка праця виснажує людей і вони часто падуть жертвою тифу й інших недослідженних ще хворіб, яких тепер в Україні дуже багато. Це факт. Один з військових німецьких лікарів писав до свого приятеля в Ессен таке: „Природа й відносини дають дуже широке поле до експериментів. Тут є краща нагода фізіольоґічної практики ніж в першоклясній кліниці. Кожна людина є хвора і коли зробиш діягнозу, то переконаєщся, що про таку хворобу нема нічо написано в медичних підручниках найкращих професорів".

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

УКРАДЕНЕ ВБИВСТВО

(Докінчення зо сторони 2-гої)

про це вбивство. Це самособою було би дуже важна обставина.

— Щож ради Бога є з тим убивством? — спитав я.

Комісар замітно вспокоївся та сказав: — Це що іншого, то буде якийсь дуже поганий випадок, пане Ґудик. За цим скривається якийсь хитрун і якась більша афера. Вони прокляті добре обдумали це! Поперше знали, де той росіянин вертає додому, подруге знали маршруту наших людей, потрете потребували бодай два дні, щоби поліція про це вбивство не довідалася — найправдоподібніше хотіли в пору зникнути або щось скрити. Вже тепер розумієте?

— Якось не зовсім, — кажу.

— Так уважайте, — пояснював мені комісар терпеливо. — Вони переодягли двох своїх людей за полісменів і ті ждали за рогом, щоби нібито стріляти за вбивником. Ви, самособою, заспокоїлися, як побачили, що наша зразкова поліція так скоро є на місці. Слухайте, — пригадав собі нараз комісар — як звучав той свист, коли той перший полісмен засвистав.

— Якось так слабо, — сказав я — та я думав, що то вже такий уклад горла має той полісмен.

— Аґа, — озвався комісар заспокоєний. — Вони попросту хотіли довести до того, щоби ви про це вбивство не повідомили поліції тай так зискали на часі, щоби пропасти за границею, знаєте? А той шофер був із ними також у змові. Не пригадуєте собі числа авта?

— Ми числа не запримітили, — сказав я засоромлено.

— Це одно, — говорив комісар — певно там і не було числа, тай так їм удалося спрятати того трупа. Зрештою то не був росіянин, а якийсь македонець, що звався Протасов. Так я вам дякую, пане. Та тепер я вас справді просив би, щоби ви мовчали про цілу ту справу. Знаєте, вона тепер є в слідстві. Це само собою, що в тім певно є й політика. Та мусів за тією справою скриватися якийсь дуже хитрий чоловік, бо звичайно, пане Ґудик, політичні атентати виконуються страшно погано. Політика, то навіть не є чесний злочин, це лише така проста бійка, — сказав комісар з обридженням.

Так то воно трохи вияснилося. Чому стався той злочин, того не знати, однаке назвища тих убивників маємо, лише вони давно вже за кордоном. Так то воно сталося, що наша вулиця попросту втратила своє вбивство. Це так, як коли хто видер найславнішу картку з її історії. Колиж там при якійсь нагоді прийде якийсь чужинець, хтось із вулиці Фоша або хтось аж із Вершовиць, то подумає собі: А то тобі раз вулиця! І ніхто нам не повірить, коли хвалитимемося, що в нас стався такий загадочний злочин знаєте, ті інші вулиці не бажають нам цього. (Кінець).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З жіночої акції допомоги продажі воєнних бондів.

При загальній американській Жіночій Секції для продажі воєнних бондів в Ню Йорку — є потворені жіночі „чужинецькі ґрупи" для успішнішої пропаганди продажі бондів. Між тими ґрупами є також і українська. Кожна з тих ґруп має призначене місце і час для продажі бондів.

І так, наприклад, в готелі „Комодор" на 42 вулиці в Ню Йорку кожна національна ґрупа має визначений певний день у тижні для продажі бондів.

Жінки і дівчата, що продають ці бонди, є одягнені в народні строї. Українська ґрупа має в згаданім готелі призначений для продажі бондів кожний другий четвер, від години 12 в полудне до 10. вечером.

Цю працю почали українські жінки тому місяць. Вони теж виповняють ту працю при продажі бондів в народних строях, себто українських. Досі ведуть згаданну працю жінки і дівчата з таких товариств:

1) Марійська дружина молодих дівчат при церкві св. Юрія на семій вулиці. 2) Український Самостійний Золотий Хрест і 3) Жіночий відділ У. Н. Союзу ч. 455 з Ню Йорку.

Цеї суботи, 21. листопаду, в 12. годині в полудне відбудеться великий здвиг жіноцтва заходами загальної американської жіночої секції продажі бондів в будинку Sub Treasury on Wall Street.

На здвизі буде промовляти пані Френклин Д. Рузвелт, яка щойно прибула з Анґлії.

Жіночий комітет продажі бондів запрошує всі національні жіночі ґрупи прибути на цей здвиг у своїх народних строях і зі своїми національними прапорами. І то пів години перед розпочаттям програми, бо коло будинку Sub Treasury ці всі ґрупи будуть зняті на рухомі образки, (мувінґ пікчер). Цей „мувінґ пікчер" буде опісля висвітлюваний по театрах як новинка з активности та праці поодиноких жіночих ґруп та ріжних жіночих організацій для воєнних зусиль нашої країни. Отже памятаймо, що українські жіночі товариства повинні прибути на ці збори зі своїми національними прапорами, а зокрема потрібно якнайбільше жінок і дівчат в народних строях. Проситься прибути точно в годині 11.30 рано. Вступ на збори буде за окремими перепустками, які можна буде дістати вже там на місці від нижче підписаної.

Стефанія Галичин.

EVERYBODY EVERY PAYDAY 10% IN WAR BONDS

„НАЙВИЗНАЧНІША ЖІНКА З 1942 РОКУ".

Є такою Флоренс МекДонелд, капітан, остання з американських норсок, що покинула Филипини. Пороблено заходи, щоб пані Вендел Вилкі вручила її це признання в Ню Йорку. Титул для неї вибрала Кетерин Гепборн, славна американська артистка.

НІМЦІ НЕВДОВОЛЕНІ З АЛЬЗАТЦІВ.

БЕРН. — Мінхенська газета „Таґеблят" висказує свое невдоволення з того, що населення Альзації, котру націсти вважають корінним німецьким краєм, проявляють незакриту радість на вістку про висадження американських військ у Північній Африці. Газета називає це наставлення нахабним і глупим та закінчує статтю скритою загрозою: мовляв, ми, німці, тепер уже знаємо, хто є нашими ворогами.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

УВАГА! УКРАЇНЦІ В ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.! УВАГА!

ВІДДІЛИ: 70, 170, 270 і 275 У. Н. СОЮЗУ в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

влаштовують

МАСКОВИЙ БАЛЬ

В ЧЕТВЕР, 26. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 26, 1942)

(THANKSGIVING DAY)

в УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 181-183 FLEET STREET, JERSEY CITY, N. J.

Початок у годині 7. ввечір. Вступ 50 центів.

Шановні Громадяни! Згадані відділи У. Н. Союзу постарались, щоб дати Вам можливість забавитись на цім Масковім Бали, як ще ніколи в вашім життю! Тому просимо всіх прийти і скористати з доброї нагоди, а за вдоволення ручить КОМІТЕТ.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., Й ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Старанням відділів У. Н. Союзу, а саме: Української Запорозької Січи, в. 3; Сестрицтва Любов, в. 37; Бр. св. Володимира, в. 65; Бр. св. Архистратига Михаїла, в. 142; Української Запорозької Січи, в. 234; Бр. св. Івана Хрестителя, в. 199 У. Р. С., і Дочок України, відділ Союзу Українок

відбудеться

РІЧНИЙ ОСІННИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 21. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 21, 1942)

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 214-216 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.

Початок у годині 7. ввечір. Вступ 40 центів.

Просимо членів вище згаданих відділів обовязково взяти участь у спільній забаві, а також щиро запрошуємо всіх елізабетських і околичних громадян до численної участи. Приґравати буде першорядна орхестра Й. Снігура. Свіжі напитки й смачні перекуски вдоволять кожного, за що ручить Комітет.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

Старанням Сестрицтва ПРЕЧ. ДІВИ МАРІЇ при Укр. Прав. Церкві Св. Володимира, 334 Іст 14-та Вул. в Ню Йорку, Театральний Гурток „ПРОМІНЬ" відограє оперетку в 3-ох діях

„ЗА НЕМАНЬ ІДУ"

В НЕДІЛЮ, 22. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 22, 1942)

В САЛІ УКР. ПРАВ. ГРОМАДИ.

Початок точно в 6-тій годині ввечір. Вступ 40 центів.

По Представленню

ЗАПУСТНА ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ

Шановні Громадяни! Отсим щиро запрошуємо Вас на це представлення й на цю запустну забаву. Ми є більш як певні, що будете вдоволені цею опереткою, і що гарно забавитесь при добрій музиці. Приходіть всі громадно й на час та своїх знайомих приведіть!

За гарну та веселу забаву ручить — Комітет Сестрицтва.

ПОВІДОМЛЕННЯ

для урядників відділів 35, 45, 62, 83, 105, 163, 239, 268, 324, 339, 375, 395 і 422 У. Н. Союзу про

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

що відбудуться

У ВІВТОРОК, 24. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 24, 1942)

в годині 7:30 вечером

В УКР. ГАЛІ, 847 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA, PA.

Просимо всіх урядників та делеґатів 20. конвенції прийти конечно на ці збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. На зборах буде приявний орґанізатор У. Н. Союзу п. А. Маланчук. 241,3

ЗА КОМІТЕТ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ:

д-р В. Ґалан, предс. і гол. контр. У. Н. Союзу
С. Чорномаз, касієр
С. Слободян, секр. і гол. радний У. Н. Союзу

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧЛЕНІВ

ВІДДІЛУ 8. У. Н. СОЮЗУ З ЙОНКЕРС, Н. Й.!

Повідомляємо всіх членів Тов. Подільської Січи, від. 8. У. Н. Союзу, що

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ Й МІСЯЧНІ ЗБОРИ

нашого відділу відбудуться

В НЕДІЛЮ, 22. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 22, 1942)

в годині 7. вечером

У КЛЮБОВІЙ ГАЛІ, 13 WASHINGTON STREET, YONKERS, N. Y.

Усі члени повинні прийти на збори та вирівнати свої вкладки. По сколектованні вкладок відбудемо орґанізаційні наради, на яких буде приявний орґанізатор У. Н. Союзу В. Загаєвич.

ЗА УРЯД ВІД. 8. У. Н. С.:

В. Комар, предсідник В. Мандзій, секретар

ЗБОРИ

КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ З ПЯТЬОХ ДІЛЬНИЦЬ ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ

відбудуться

У ВІВТОРОК, 24. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 24, 1942)

в годині 8. вечером

У ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ, 28 Іст 7. вул., НЮ ЙОРК, Н. Й.

На ці збори повинні прибути урядники всіх відділів У. Н. Союзу з пятьох дільниць Великого Ню Йорку. Є важні справи до полагодження.

Комітет Відділів У. Н. С.

УВАГА! КАРНЕҐІ, ПА., і ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Українська Парохія св. Петра і Павла в Карнеґі, Па., при участи всіх Братств, Товариств, Сестриць і Членів Горожанського Клюбу

влаштовує

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 22-го ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 22, 1942)

В УКР. ЦЕРК. ГАЛІ, 220 JANE STREET, CARNEGIE, PA.

ПОРЯДОК СВЯТА: 1. По Службі Божій, в 12. годині вполудне, Парастас за поляглих Борців-Героїв за волю України, відслужить о. Маріян Кучер. 2. Святочний Концерт у 5. годині ввечір під проводом учителя В. Львівського. а) Вступне слово: Іван Корба, предсідник; б) Святочний реферат: п. Стефан Фік, секретар У. Н. П.; в) Святочне слово: п. Михаїл Дуткевич, касієр У. Н. П.; г) Кінцеве слово: о. Маріян Кучер, парох. — Соля відспівають: панна Елеонора Кузишин, п. П. Голден і п. В. Львівський. На піяні будуть грати: Елеонора Кузишин, Леся Кучер і Елеонора Патраш. — Концертову програму виконає: Парох. Хор і Шкільна Дітвора.

Вступ на концерт вільний.

Шановні Громадяни Карнеґі і Околиці! Просимо Вас до участи в цім Листопадовім Святі. Сповніть свій обовязок, прийдіть на Свято і віддайте честь тим, які свою кров проляли за волю України.

ЗА ПАРОХІЯЛЬНИЙ УРЯД:

Іван Корба, предс.; Василь Копко, кас.; Іван Патрош, секр.

УВАГА! ПАСАЙК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СТАРАННЯМ УКР. ПРАВ. ПАРОХІЇ СВ. ВОЗНЕСЕННЯ Г. Н. І. Х.

відбудеться

ПАТРІОТИЧНЕ ТОРЖЕСТВО

SERVICE FLAG DEDICATION

в честь 102 вояків з парохії, які служать в ріжних родах американської армії

В НЕДІЛЮ, 22. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 22, 1942)

ПРОГРАМА: В гдоині 11. рано розпічнеться СЛУЖБА БОЖА. Зараз по Службі Божій відбудеться ПОСВЯЧЕННЯ СЛУЖБОВОГО ПРАПОРА. В 1. год. попол на дворі: ВИВІШЕННЯ (DEDICATION) СЛУЖБОВОГО ПРАПОРА й ВІДСЛОНЕННЯ ПРОПАМЯТНОЇ ТАБЛИЦІ з чесними іменами наших вояків довершить посадник міста Пасайк, Thomas J. Kennedy. Виголосять відповідні промови Commissioners Julius Cinamon, Nicholas Martini, Henry Whitehead і Benjamin Turner. В 2. год.: СПІЛЬНИЙ ОБІД в честь родичів вояків. Підчас обіду відбудеться ВІДЗНАЧЕННЯ МАМІВ.

Музикальні точки програми виконає Хор ім. Лисенка під управою Василя Роздільського.

На це Патріотичне Торжество щиро запрошують всіх Шановних Громадян з Пасайк і околиці

о. Вол. Буката, парох і Уряд Парохіяльний.

НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!

ЗАПРОШЕННЯ

СПІЛЬНА ЗАПУСНА ВЕЧЕРА

і

ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ

при добірній орхестрі, на яку запрошує Вас і Вашу рідню УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА

В НЕДІЛЮ, 22. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 22, 1942)

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ

675 SOUTH 19th STREET, NEWARK, N. J.

Початок у 5. годині пополудні. Вступ вільний.

Також запрошені на цю вечеру визначні американці й при такій нагоді вияв сили громади є пожадана. Тому з певністю числимо на Вашу приявність.

Комітет.

Увага! — Українці в Джерзі Ситі!

СТАРАННЯМ АМЕРИКАНСЬКО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ в Джерзі Ситі, Н. Дж.

відбудеться традиційне

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

в неділю, 22. листопаду 1942 р.

котре пічнеться в місцевій церкві по великій Службі Божій відправою Панахиди за поляглих Героїв, а потім

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ ПРИ 181 ФЛІТ УЛ.

Початок концерту в годині 4. пополудні. Вступ вільний для всіх.

Програму концерту виповнить: Хор ім. Лисенка під управою п. Василя Ґели, шкільна дітвора і промовці.

На це річне свято повинні всі якнайчисленніше прийти тай зложити свої добровільні жертви на UNITED COMMUNITY AND WAR CHEST.

Проф. Микола Чубатий.

Духове Життя Українського Народу по Першій Світовій Війні

(Картини нової історії українського народу).

4)

Треба було бачити то тихе геройство склепової української дівчини „Маслосоюзу" — геройки на постерунку свого обовязку. Вчера її крамницю академічна шовіністична польська молодь зруйнувала, шиби повибивала, крізь шиби летіло каміння величини кулака і більше. Товар та прекрасне урядження облила бензиною; денеде й підпалила, а така дівчина - геройка ледви з вогню вирвалася, але на другий день серед зими шиби позаліплювані провізорично папером, а вона вже на постерунку праці все з тривогою заглядаючи, чи з диким вереском товпа знов не суне на твердиню її праці, національної творчої праці. Там була не тільки боротьба за власну егзистенцію, але також впертість не уступити ворогови, не дати себе поконати та знеохотити.

Оце то загальне підложа, на якому виростало і розвивалося духове життя українського народу останніх двацяти літ під кличем соборництва, самостійництва та перетризати нинішне лихоліття.

5. Самостійництво та соборництво провідними ідеями духового життя народу.

У тих нарисах доторкнуся тільки духового життя українського народу під недавною окупантською владою, свідомий того, що цей образ дуже неповний. Неповний він тому, що відтворити з памяти вже нині стає важко навіть людині, що близько стояла української культурної творчости, а на американськім суходолі нині на жаль не має бібліотеки, яка малаб зібрані бодай найважніші джерела до студій українського духового життя за останній період.

Дві черти були характеристичні, немов червоні смуги, що надавали пятно цілій українській духовости в повоєнний час: це якийсь підсвідомий гін до духового культурного соборництва та самостійництва. І на Східній Україні і на Західній Україні і на Закарпатті чи теж серед ріжних еміграційних центрів дасться завважити одна характеристична черта — затирати ріжниці поміч духовістю українських людей ріжних земель, витворену сотнями літ чужого наїзника, натомісць творити одноцілу українську культуру — практичне соборництво. Як довго ще, це є до року 1930, московські окупанти не відгородили Східної України від Західної, одні й другі українці використовують кожну нагоду, кожне видавництво, усі стежки та вузькі проходи, щоб бути у лучности поміж собою. Добачуючи небезпеку проникання національної ідеольогії з Галичини на Східну Україну, вже 1930. року московський уряд відгородив Східну Україну від Західної таким непроходимим муром, що відомости до Львова приходили скорше з Китаю ніж з Києва. Передше науковий книжковий обмін поміж львівським Науковим Товариством ім. Шевченка йшов в кілька тисяч книжок річно, а по 1930 р. пересунулася на Західну Україну може ледви яка десятка-дві книжок річно й то через Москву. Парадоксом хиба буде це, що по р. 1930 „Академія Наук Української Радянської Републики" відповідала на листи Наук. Товариства ім. Шевченка у французькій мові. Практично московський натиск підняв всякі культурні звязки між двома українськими землями.

В імя соборництва натомісць усе були живі звязки поміж Закарпатською Україною та еміграційними осередками в Европі та Західною Україною. Нерідко ті звязки переходили поза характер чисто культурно - духового обміну, але йшли дальше. Прим. закарпатська чолова спортова дружина „Русь" і черновецька „Довбуш" кілька разів приїздили на гостинні виступи до Львова і навпаки, львівські спортовці „України" навідували Чернівці та Ужгород чи Мукачево.

Гін до культурного соборництва виступав стихійно передовсім на міжнародних культурних зїздах — наукових, мистецьких, ідеольогічних, чи суспільно-орґанізаційних. Негайно брати зі Львова відшукували братів з Києва, Ужгороду, Чернівець чи Праги і слід сказати на похвалу, що рідко члени котрого народу, розділеного державними кордонами, так скоро себе віднаходили та до себе пригорнули як українські представники з ріжних земель. Завважували то легко чужинці та шанували той гін українського соборництва.

Друга черта українського життя по першій світовій війні це гін до повного духового **усамостійнення** українського народу, до повного виелімінування елементів російської, польської, мадярської чи румунської культури. Натомісць українська духовість шукає рідних елементів в українськім минулім; звідси гін до відгребування старої української традиції, щоб від неї зачинати дальше будування української культури.

На ніякій українській землі той гін до усамостійнення українського духа від чужих впливів не був такий сильний як саме на Східній Україні. Говорю тільки про перших десять літ, до 1930 року. Цей гін до виелімінування московщини з цілого українського життя мабуть напудив московських червоних обединителів та став причиною переслідування української національної культури аж до наших днів.

Цей гін слідний там в очищуванні української мови і правопису, в літературі, в мистецтві, науці та в церковному житті. Зродився він як цілком природна реакція проти царського обединительної системи, що перечила саме існування українського народу. Примітивно, що вона вибухала в перших роках української держави над Дніпром, перейшла в систему в перших роках большевицької влади на Україні. Старі професори, наукові повагн, що за царату голосили наудові офіціяльні погляди про один русскій народ, віднаходили своє українське походження та пишуть твори, що були не тільки очевидним запереченням праці першої половини їх життя, але нерідко попадали в противну скрайність.

Цей гін до культурного самостійництва не був теж чужим багатьом большевикам українцям. Знаменитий письменник Микола Хвильовий голосить орієнтацію в українській радянській літературі на західну Европу, а не на Москву, що стало теж причиною його трагічної смерти. За українське культурне самостійництво провалився та згодом згинув теж народний комісар освіти Микола Скрипник, який 1928 року в переїзді через Львів виголосив в Науковім Товаристві ім. Шевченка реферат, в якому виразно зазначив, що поставив собі завдання як комісаря освіти відмосковщити пів міліона дітей донецьких шахтярів та фабричних робітників, які забули свою мову та змосковщилися.

Треба було чути як, наприклад, архиєпископ Володимира над Клязмою, колишній член Святійшого Синода російської церкви та довірена особа урядових кол за царату, на старість літ як дитина виддвигав всі бруди офіціяльного російського православія і завертав до часів української молодости, та до рідної пісні, що його прямо розброювала.

Ця стихія культурного українського самостійництва зливалася з першою стихією українськгоо культурного соборництва теж серед пробудженого українського брата на Закарпатті під чеським володінням та на Буковині під румунським. Вона надавала виразне пятно українській духовости по першій світовій війні. Знову серед еміґрантів з Великої України ці струї прямо переходили у перечулення.

(Дальше буде).

ТАРЗАН, ч. 672. Островіння.

IGNORING DAREENA, THE REFUGEES TOOK UP THE DISCOURAGING TASK OF FISHING WITH THEIR CRUDE TACKLE!

MEANWHILE, TARZAN EXPLORED THE UNKNOWN WILDERNESS FOR SIGNS OF GAME. HE FOUND NONE.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

UNDISMAYED HE PURSUED HIS SEARCH. HIS ADVENTURES HAD MADE HIM IMMUNE TO ORDINARY DISAPPOINTMENTS AND SURPRISES.

-672-

WHEN HE REACHED THE CREST OF THE HILL, HE STOPPED SHORT, SHOCKED BY THE SCENE BEFORE HIM!

Ігноруючи впертість Даріни, втікачі взялись за свої вудки і почали ловити рибу. Це була дуже утяжлива робота, бо вудки були зроблені з невідповідного матеріялу.

В той сам час Тарзан бушував по нетрах і старався все провідати. Він пробував сполювати якусь дичину, щоб нею накормити людей. Та сліду по дичині не було.

Не даючись знеохотити він запускався чимраз далі в нетри: Бажання пригод штовхало його все далі і далі. Він був переконаний, що вкінці йому пощастить.

По довшій мандрівці він опинився над берегом великої яруги. Він зупинився над нею і почав вдивлятись перед себе. Те, що він завважив, потрясло ним до глибини.